

Передплата
за «РУСЛАНА» вносять:
з Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
за пів року . . . 10 кор.
за чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.
За границею:
на цілий рік: з висилкою
визилкою 7 доларів, або 12
рублів; з висилкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з висилкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокє число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Шаткевича

Телефон Редакції ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½, 10.1. по полудни.
Редакція, адміністрація, і
експедиція «Руслана» при
ул. Осолінських ч. II. партер
(Фронт від ул. Тихої). Експ-
диція місцева в Агенції
Соколовского в пасажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попередке вастережене.
Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяка і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Міжнародні вороги Церкви.

(Конець).

Що міжнародна масонська ватага за-
чинає завсїгди борбу від клерикалізму, се
видимо на Франції і Іспанії. І в однім і в
другім краю розпочинала масонська мафія
борбу з католицизмом від роблення назви
клерикалізм достойною погорди і ненави-
сти, в обох краях переходила до шкіл, а
опісля до розвизування монастирів; тільки
що у Франції вспіли вільномулярї пере-
вести свої плни в діло, а праця іспань-
ских масонів остає поки що в завішеню.
Сю тактику секти видно особливо добре на
Іспанії, бо ціла її робота відбуває ся як-
би на наших очах. Найперше нарікали ма-
сонські і жидівско-ліберальні часописи на
убожество краю, на брак просвіти, посту-
пу, а всю вину приписували завсїгди вели-
кому числу духовенства, особливо мона-
хів, що згромадили в своїх руках найбіль-
ше маєтків, підчас коли цілий нарід є
крайно убогий, потім висунула секта Фер-
рера, який став закладати з найбільшим
поспіхом безрелігійні школи, атакувала без-
впийвно міністерство Маври яко зацофана,
а щоби принеболити короля до заступленя
сеґо ніби то зацофаного міністерства людь-
ми належачими до сект, уряджує атентат
на короля в часі, коли той по вінчаню вер-
тає до королівської палати, а потім викликує

барцельонську революцію. Чи проте не
слушно можна назвати секту міжнародною
бандою, котрої робота, то ряд злочинів?
Сказано міжнародною бандою, бо она справді
є всюди і всюди робить ту саму роботу.

По Франції наступила Іспанія, а всюди
инде ширить ся ненависть против клерика-
лізму; то отже, що у Франції і Іспанії
вже наступило, звільна приготовляє ся де-
инде. І справді удало ся іспанському від-
ломови секти посадити Каналію на фотелі
предсїдника міністрів, а короля настраше-
ного атентатом і революцією зробити єго
повільним орудєм; бо король годить ся на
всьо, як єму Каналехас представить справу,
і підписує всьо, що єму тойже предложить
до підпису. Через підписанє одного такого
декрету мало не прийшло до революції
против короля і династії. Через підсуване
королеви до підпису декретів, нарушаючих
католицкі чувства населеня, Каналехас скри-
ває ся завсїгди за королівську повагу, а са-
мого короля виставляє на компромітацію¹⁾.

А хитрий собі не аби як цілий сей Ка-
наляхас. Підчас коли очевидно нарушував
права католицкої Церкви і дразнив на кож-
дїм кроці католиків, бо навіть міжнародні
права, не заховуючи притім навіть приня-
тих дипломатичних форм, то, коли прий-
шов хтось із сторони католицкої в цілі
випитів ((interviews)), то він заявляв, що
він не виступав зовсім против католицизму,
ані против релігійного духа народа, а тільки
против самого клерикалізму. Колиж явив ся
хто із сектярської сторони, то він розвивав
широко сектярську програму²⁾. Нема отже

найменшого сумніву, що цілою справою
кермує міжнародна банда масонська сектя-
рів, а Каналехас є тільки орудєм в її ру-
ках. Доказом на се є то, що всі заяви Ка-
наляхаса появляли ся в вільномулярских
часописях рівночасно у Франції і Іспанії.
Причиною, длячого Каналехас діставав при-
кази від льондонської льожи через фран-
цуску льожу, є та, що Іспанія яко держава
чисто католицка була доси для масонерії
найменше приступна, або говорючи по віль-
номулярски, незорганізована і була уважана
доси яко край місійний³⁾.

А тепер, коли уже знаємо, що масоне-
рия веде по цілім сьвітї борбу против ка-
толицкої Церкви, а посередно против вся-
кої релігії, то треба спитати ся, яка оста-
точна ціль тої борби? Справа розяснить ся,
коли завважаємо, що вільномулярська секта
ісповїдує виключно н а т у р а л і з м т. зн.
виключає всяке надприродне живло і всяку
обявлену правду особливо християнства.
Що більше, масонерия відкидає всяку
власть, що має Божий початок і не шукає
иншого щастя крім земского. Всьо инше
називає она пересудом і забобоном. Після
вільномулярської науки Бога або нема, або
коли є, то не займає ся зовсім людскими
справами. Чоловік отже є після сеї науки
найвиспїям сотворінєм або самим собі бо-
гом; але богом що крім зміслових не має
ніяких инших потреб⁴⁾. Коли проте чоло-
вік є для себе богом, сам для себе оста-
точною цілею, то єму не треба сьвящен-
ства, котре би було посередником межи
Богом а чоловіком, єму не треба Церкви,

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотруди́к.

Оповіданє із записок ірландського пароза.
Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

— Отже не вірите мойому слову? — спитав о, сотруди́к.
— Нас обманули! — виголосив поважно купець.
— Що? Хиба ви не розумїсте сеґо слова, анї звичайв цивілізованого сьвіта. В кождім разі повинні ви знати, що сей спосіб говореня є зневагою.
— Так, обманули нас! — повторив купець.
— Чи можу знати, в який спосіб?
— Ми чули повторюване запевненє, що се судно буде для нас копальнею золота а тимчасом воно є причиною нашої руйни і нещастя.
— Одним словом — закликав инший — було швіндлем від початку до кінця і знаю що . . .
— Даруйте — сказав на се о. Летбі, повстаючи з крісла — мушу перервати розмову і прошу сейчас вийти з хати!
— Отець кажуть нам вийти а наші гроші держать у своїй кишени...
— Викидає нас!
— Безцільне ваше говоренє! Вийдіть з хати!
— Задзвонив, увійшла слуга.
— Покажи тим панам дорогу.

— Відходимо, отче, але і вернемо. Як Марій цофасмо ся та вернемо.

Були вже на вулиці, де зібрала ся громада цікавих обірванців, а провідник депутації все таки говорив:

— Як Марій, як Марій!

— Цікавий я, чи яка Марія хотїла би такої малпи, як ти! — кликнув за ним Джім Дїді, прочуваючи, що мусять се бути якась ворожа справа.

— Нехай отець добродїї скажуть слівце — сказав опісля до о. сотруди́ка — а виженемо з них душу за одну хвильку. Давно вже були би ми їх поскубали, колиб ми їх судили по нехаранутних пиках.

Слова сї стали кличем до дикої демонстрації. В одній хвилі було село уоружене. Чоловіки хапали за камїне, жінки вибігали з пекарень і горнули в жменї сьмітя, яке тільки було під рукою а із всїх сторін чути було оклики і проклони. А купці чим мерщїй посїдали на візки, і утікали, забираючи зі собою чимало фльори і фавни кільрованської, під видом гнилих яєць, здохлих котів, картофель і инших ярин, що лишили ся з недільного обїду. Бо хоч нарід кільронанський узявє собі, що йому зовсім вільно докучати своїм сьвященникам, то однак думка, що якісь прибуди аж з Кількіль хочуть тим самим правом хїснуватись — не могла їм в голові помістити ся.

Будь що будь пообідний прохід коло надбережних скель був сеї недїлі для о. Летбі одною з найбільше прикрих хвиль в житю. Не знав, куди обернути ся. Кожде підозріне, кожда звевага тих непросьвіченых людей відбивала ся на нїм і жалила його немилосерно. Що буде,

коли справа буде голосною і він стане перед лавою присяглих і перед інсинуаціями безличного адвоката? А до того відчував він, що честь наказує йому заплатити тих 200 фунтів за судно а 129 фунтів за машини. Відки однак взяти сю суму? Колиб йому казали сплатити цілий державний довг, не був би він в гіршїм положеню. Від часу до часу задержував ся, опирав ся на парасолі, вдивляв ся в землю, то знов підводив очи і глядїв далеко, на мрачну лївию краввиду, де в глибинах спочивав сном блаженних капітан Кампіон і фатальне судно, а уста його шептали: „Зірнице моря! Зірнице моря!“

А часом знов на пів непритомний повтаряв: Stella maris! Stella maris! Porta manes et stella maris, succurre cadenti, surgere qui curat populo!

Розділ XXX.

Стиґмати.

Гадаю, що не так може личне упокоренє, чувство сорому або страх дальших наслідків, ділали на о. Летбі, як думка, що його неслава може кинути тїнь на сю корпорацию, до якої належав. Знав, як близький і позбавлений скрупулів є дух критики наших часів; як часто нещастє, або слабости одного із сьвященників, спадають на цілий загал стану. Тому невивосимою для нього була ся гадка, що колись за багато лїт, його будуть наводити за примір легкодушности, як не чого ще иншого, із сторони ірландського духовенства взагалі. „Коли Летбі розтратив сотки фунтів, які поврили йому купці з Кількіль“, або „Чи памятасте Летбі і затопленє судно?“

єму не треба гелії. Тепер вже нам може бути ясно, чому масонерія веде таку завзяту боротьбу проти клерикалізму. Через знищення клерикалізму має она чадію довести людскість з підмогою шкіль до натуралізму. І тому нам тепер ясно, чому она поборюючи клерикалізм старає ся викинути всюди із шкіль священиків а самі школи, самових ване молодежи захопити виключно в свої руки. Масонерія отже старає ся допровадити чоловіка до зовсім дикого стану, в яким він ніколи не був. В безрелігійнім стані доперва могла би всевладно царювати етика Ніцтшого, яка такому стану відповідає. Коли би справді удало ся вільномулярській секті довести чоловіка до такого стану (supposito однак non concesso), то мали бисьмо чоловіка-звіря, що будував би красні палати, мав би залізні дороги, телеграфи без дроту, телефони і т. п. річи, які би однак не були ніколи в силі заспокоїти духовних потреб людської душі. І доволити ба сню вічної щасливости. Одним словом, чоловік став би ся мимо всяких вигід і розкошій, які може подати той світ, найнещасливішим сотворінем. Тож обов'язком кожного широко по людски думаючого чоловіка є бороти ся всіми силами против затій вільномулярської секти і поборювати в самім зародку антиклерикальну струю, що ширить ся з незвичайною швидкістю з підмогою жидівско масонської преси, котра остаточно не має нічо иншого на цілі, як здеправованє чоловіка і скиненє єго з того підвищення, на котрім поставив єго Бог.

1) „M. Canalejas mel toujours en avant la Couronne. A chaque proposition an moins hasardee qui l'avance, il se pare de la confiance de la Couronne; dix fois par jour il assure que le roi est avec lui“ (L'Univers з 6 серпня 1910).

2) „Aux uns, -- afin d'endormir certaines vigilance, — il affirme u'en vouloir qu'an clericalisme, non au catholicisme in à l'esprit religieux de la nation. Aux autres, il developpe le programme du plus violent sectarisme“. (L'Univers з 2. серпня 1910).

3) „Pour le moment, l'Espagne est encore considerée comme une sorte de pays de missions. Maconiquement parlant, elle u est pas organisée. C'est par la rue Cadet quelle recoit les ordres de Londres: ce qui suffit à expliquer que toutes d'elations odieuses du ministre Canalejas paraissent simultanément dans les fenilles maconiques de Paris et dans celles d'Espagne. Madrid n'a pas besoin de les depecher à Paris“. (L'Univers з 4. серпня 1910).

4) „La dottrina di cui fa professione la

— „От, казав йому покинути дієцезію.“ Такі вислови, утворені безглядною будучністю, наповняли його розгорячену уяву. А хоч потіха і сила релігії гоїла скоро сі рани, то в кождім разі лишив ся їх слід під видом розкнених на його голові тут і там сивих волосків а також тонесенької сітки морщин на чолі і довкола уст. Крім того о. сотрудник став розсіяним і нераз в часі розмови питав: „Даруйте, я не чув!“ Довідав ся я також, що не спав в ночі, а днем не мав спокою.

Рад я був йому помочи. Та бракувало мені средств. Журило мене й се, що о. Дуф і його товариші уперто мовчали і що докруги чув я тільки немилосерну критику з уст, що перше були прихильні для сотрудника.

— Ми знали, що так буде — говорили. — Утопійні наміри так звичайно кінчать ся.

— Колиб був йшов утертою стежиною, мав би в світі поводженє, та спосібностей годі йому відмовити.

— Цікава річ, що тепер єпископ зробіть.

— Здасть ся, звільнить його з посади і вишле кудись на місію.

— Се буде добрий примір для других.

Надіяв ся я, що поворот Бітри справить йому полекшу й відорве від журби і клопотів. Вкінці паньство Ормебі приїхали.

Пішов я їх відвідати слідуєчого дня по приїзді.

(Дальше буде).

Massoneria é il puro naturalismo; cioè si emmette la sola natura; escluso quindi ogni elemento soprannaturale ed ogni rivelazione, segnatamente la cristiana.

Anzi si rigetta ogni potere che abbia origine divina, e von si cerca altra felicità se non quella che pro otteneri sovra questa terra. Il rimanente é chiamato superstizione e pregiudizio.

Adunque si prende la natura nel senso piu ristretto, limitandola al giro della presente vita e delle cose sensibili.

Dio o non vi é, o ci é estraneo; e l'uomo é fine à se stesso. Percio questo naturalismo dicesi anche humanitarismo, perché non riconosce altro che l'uomo, e l'uomo non lavora che per sé medesimo“. (La Massoneria quel che é... per il Card. Felice Cavagnis — Roma 1906 стор 7).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина

Найблизша міністерська рада має відбутися 10. вересня. Міністер-предсідник бар. Бінерт кінчить відпустку 8 вересня і вертає до Відня а на той час мають повернути також інші члени кабінету. Як запевняє Deutsch-nation Corresр., не думає тепер про обсаду міністрів земляків.

Гр. Еренталь був у неділю на послуханю у цсаря в Ішлю і подав звіт про біжучі справи державні. Після послуханя, котре тривало $\frac{3}{4}$ години, відвідав міністер генер. адютанта гр. Парра і директора кабинетової канцелярії бар. Шісла. Ві втерок виїхав гр. Еренталь в товаристві легацийного радника гр. Фридриха Сапарого до Сольногороду на зустріч італ. міністром заграи. справ Сан Джуліяно. Замітно, що в Сольногороді в готелю європейським, де зустрінуть ся оба міністри, єсть тепер архієпископ Франц Фердинанд з женою. В середу вечер обидва міністри приїдуть до Ішлю, а крім того австро-угорський амбасадор римський Мерей і італійський амбасадор віденський кн. Аварна і будуть в Ішлю аж до пятниці. Отсі зїзди дипломатів під сю пору мають важне політичне значінє.

В справі каналів звіщає Fremdenblatt: Найновішу переизправу міністра предсідника, з президією польского кола пояснюють всіляко в прилюдности, а між иншим вказують на се, начеб правительство думало зробити односторонню умову з представниками польского кола. З поважної сторони Fremdenblatt дізнає ся, що таке пояснюване справи є безосновне.

Переговори відбули ся наперед з польским колом, бо оно дало почин до того. Само гро себе однак розуміє ся, що правительство перед рішучою постановою в сій важній справі порозуміє ся також з представниками инших інтересованих країв.

Національний спір між австрійськими соціалдемократами має бути предметом нарад міжнародного соціалістичного зїзду, котрий саме тепер відбуває ся в Копенгазі.

Австрійська соціалдемократична комісія державна в звіті предложенім зїздови каже ось що про сю справу: Проти витвореня міжнародних одноцілих спілок державних висувують соціалній демократії всякі перепони. Поділ соціалдемократичних сторонництв після народностей в Австрії, який був так потрібний для сторонництва, заманив деяких національних ідеалістів, щоби сей поділ після народностей в партії черенести також на спілки. Звіт вказує на се, що ся чеська організація спілок має вже 45.000 членів, супроти котрих стоїть около 100.000 чеських робітників, котрі ще полишили ся в середній соціалдемократичній організації з иншими народностями.

Який тепер настрій панує між державно-німецькими товаришами, видно із статі Кавцкого в „Neue Zeit“ з 26. с. м., в котрій представляє він солідарне зєдиненє одиниць в цілість яко успіх соціалістичної боротьби, а зєдиненє національних товаришів яко утрудненє обезпеки великих, спільних інтересів пролетарияту: „Міжнародність полягає тепер на зєдиненю пролетарияту різних народностей в одноціле тіло, котрому мають служити, супроти котрого они стоять як часті супроти цілости... Се включає всяку політику національного гнобленя

так само, як всяке церковне гнобленє. Сі цілі подає також автономія народностей так само, як автономія громад і країв. Але тільки автономія в розуміню с а м о у п р а в и, а не в розуміню с у в е р е н н о с т и. Чи нинішня спілкова організація австрійська є найвідповіднійша, сего не може рішати заграниці. Але міжнародність може рішати, чи для спілкової організації якогось краю мають бути міродатними ще й інші точки погляду яко найвідповіднійші для цілий пролетарської класової боротьби, отже може рішити, чи можна сей устрій змінити з огляду на національні окремішні права.

Можна отже сподівати ся, що конгрес рішить справу в користь чеських окремішників, котрих часописи виступають щораз острійше. Особливо бервєньська „Rovnost“ перевищає Кльофача завзятем і нападає на німецьких товаришів віденських, котрі веліли чеським товаришам „мовчати і дальше служити“, колиб однак конгрес рішив в користь німецьких товаришів, то Чехи сему не піддадуть ся.

Заграниця.

Дня 28. с. м. відїхав італійський міністер заграицих справ маркіз Сан Джуліяно з Риму до Сольногороду на зїзд з гр. Еренталем. З сей нагоди пише Popolo Romano: Тридержавний союз не потребує міністерияльних зїздів для свого скріпленя, позаяк закоріненє оно глибоко в політичній свідомости нашого народу і становить основу нашої заграичної політики, якої напряду не нарушать зміни правительства. Мимо сего не тратять відвідини Сан Джуліяна в Сольногороді на вартости, бо відповідають якраз традиції обох держав. На щастє нема тепер в відносинах обох держав такого положеня, яке вимагалоб вясненє. Одначе виміна поглядів між обома міністрами що до міжнародних справ, стоячих на дневнім порядку, є не лише вказана, але й конечна. Щирій привіт для Сан Джуліяна зі сторони віденської печати є щасливою запорукою принятя, яке зготуєть єму віденський двір, правительство і нарід а сего принятя ми не забудемо і в данім випадку відвзаїмно ся.

На торжество в Петині прибули дня 28. с. м. товпа людности з різних сторін краю. Рівнож багато зїхало ся також чужинців. Князь Никола приймав велике число депутатцій з краю і з заграниці, між иншими депутатцію Гарібальденяків та німецьких дневникарів. Перед палатою зібрала ся кількотисячна товпа, яка з одушевленєм витала князя. О 10. год. перед пол. наступило торжественне посвяченє нового правительственного будинку. О 11. год. вручила князеві депутатція офіцірів з міністром війни Мартиновичем на чолі пишну шаблю, яко дарунок чорногорської армії. В саме полудне відбуло ся посвяченє угольного каменя під діточий шпиталь і хірургічну клініку, уфундовану італійською королевою. В торжестві взяла участь уся княжа родина, італійський король і королева, вел. князь Петро Николаєвич, князь Батенберг з жінкою, княжна Єлена з Сербії і всі достойники. Вечером ударено в дзвонз і гармати, музики перетягали містом. О 9. вечером розпочала ся ілюмінація, а о 10. відбув ся похід зі смолоскипами. Рівночасно посадник міста повитав короля торжественними словами. Перед тим відбув ся галевий обід в честь сербского наслідника престоло Александра.

Скупщина ухвалила одноголосно видвиненє Чорногори до ряду короліств. Князь затвердив сю ухвалу і приняв титул „Никола I, король Чорногори“. Про се повідомлено урядово представників чужих держав.

Прилуку Кореї до Япанії проголошено вже в Токіо публично. Від тепер має Корея звати ся Хо Сен. Новий президент Кореї віцеграф Тераутсі оголошує бажанє япаньского цсаря, щоби Кореанцям дано відчути прилуку не яко пониженє, але яко спасенє. Політика Япанії буде змагати до попираня природних богатств Кореї. Цлова тарифа в Кореї має позістати та сама, а чужинці будуть мали в Кореї ті самі права, що й в Япанії.

